

Az Európai jogi háttér

Az EU Talajvédelmi Tematikus Stratégia jelenlegi helyzete (2012. április 2.)

Összefoglalás

Készítette: Vaszita Emese

Az EU Talajvédelmi Tematikus Stratégia jelenlegi helyzete

(2012. április 2.)

Az európai közösségi szinten érvényes szakpolitikai szabályozások, mint például a vizekre, hulladékokra, vegyi anyagokra, ipari szennyezés megelőzésére, természetvédelemre, peszticidekre és a mezőgazdaságra vonatkozó törvények, irányelvek, hozzájárulnak valamelyest a talaj védelméhez, de nem tartalmazzak a talajra vonatkozó olyan konkrét intézkedéseket, hogy megfelelően biztosítsák a talaj védelmét európai szinten.

Előzmények

Az Európai Tanács 2006. szeptemberében elfogadta a Bizottság talajvédelemről szóló tematikus stratégiáját (*COM(2006) 231*). A stratégia célja a talaj védelmének és fenntartható használatának biztosítása a további talajromlás megelőzése, a talaj funkciójának megőrzése és a megromlott állapotú talaj helyreállítása révén. Az Európai Bizottság 2006-ban javaslatot terjesztett elő egy olyan talajvédelmi keretirányelvre (*COM(2006) 232*), amely a talajromlás országhatárokon átnyúló természetét is figyelembe veszi. Az Európai Parlament a javaslat első olvasatát 2007 novemberében csaknem kétharmados többséggel elfogadta.

A 2010. márciusi Környezetvédelmi Tanácson a tagállamok egy kisebbségben lévő csoportja a szubszidiaritásra, a túlzott költségekre és az adminisztratív terhekre hivatkozva megakadályozta a további előrelépést.

Azóta a Tanács nem tett további lépéseket e téren. Így a javaslat a Tanácsnál maradt. Az európai talajromlás folytatódása miatt, illetve az uniós szabályozás hiányában fontos, hogy az Unió javítsa a talajjal kapcsolatos problémák kezelésének módját.

Legújabb fejlemények a talajvédelmi stratégia kapcsán

A Bizottság jelentése a talajvédelemről szóló tematikus stratégia végrehajtása és a folyamatban lévő tevékenységekről *COM(2012) 46*

2012. február 13-án a Bizottság, jelentést nyújtott be az Európai parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának a talajvédelemről szóló tematikus stratégia végrehajtása és a folyamatban lévő tevékenységek kapcsán (*COM(2012) 46*). A jelentés hangsúlyozta, hogy a stratégia elfogadása után öt évvel, még mindig nem valósult meg a talajminőség szisztematikus európai ellenőrzése és védelme, bár a talajvédelemről szóló tematikus stratégia felhívta a figyelmet a talajromlásra. Ez azt jelenti, hogy a talaj állapotára és minőségére vonatkozó ismereteink még mindig töredékesek, és nincs hatékony és következetes talajvédelem minden tagállamban. A jelentésben a Bizottság összefoglalta az eddigi tevékenységeit különös tekintettel a stratégia négy alap pillérét illetően: nyilvánosság, kutatás, integráció más szakpolitikákba, jogi szabályozás. Ugyanakkor megfogalmazta a stratégiával összhangban tovább folytatott tevékenységeit:

1. Kezdeményezések a nyilvánosság figyelmének felhívására (például konferenciák, kiadványok, a nyilvánosságnak szóló kampányok), fiatal kutatók képzése, a talajjal és a talajvédelemmel kapcsolatos aspektusok integrálása az uniós finanszírozású tájékoztató és képzési eseményekbe.

2. Kutatási projektek támogatása, különösen a következő területeken: földcsuszamlások, a talajfelszín lezárása, a talajfunkciók és ezeknek a biológiai sokféleséggel való kapcsolata, a talaj szén- és nitrogénkörforgalma (különös tekintettel a tőzeglápok helyreállítására), talajtermékenység, valamint a mezőgazdaságban újrahasznosuló tápanyagok.

3. A Bizottság fontolóra veszi, hogy szabályos időközönként (öt- vagy tízévente) ellenőrizze a talaj állapotát, többek között új, távérzékelős technikák bevonásával. Az

összehangolt ellenőrzés végrehajtása a nyomon követést szolgáló rendszerről szóló, jelenleg felülvizsgálat alatt álló határozattal összhangban fog történni. A globális környezetvédelmi és biztonsági megfigyelés (*GMES: Global Monitoring for Environment and Security*) elnevezésű program információkat fog szolgáltatni, különösen a talajfelszín lezárása tekintetében.

4. A talajvédelem további integrálása különböző szakpolitikákba terén a Bizottság a biológiai sokféleséggel kapcsolatos, 2020-ig teljesítendő uniós stratégiával (*COM(2011) 244*) összefüggésben fel fogja hívni a figyelmet a talaj biológiai sokféleségére. A Bizottság végső formába fogja önteni a talajfelszín lezárás korlátozására, csökkentésére és kompenzálására vonatkozó iránymutatásokat, amelyek hozzá fognak járulni az európai vizek védelmére irányuló tervezet (*A Blueprint to safeguard Europe's Waters*) (*EC DG Environment ENV.D.1 - Protection of Water Resources (2012)*) kidolgozásához, és amelyeket alkalmazni fognak a kohéziós politika végrehajtásában.

5. A jogalkotásban, a Bizottság 2012-ben felül fogja vizsgálni a környezetre gyakorolt hatások vizsgálatáról szóló irányelvet (*85/337/EGK irányelv*), ami lehetővé fogja tenni a talajjal kapcsolatos kérdések jobb integrálását a projekttervezés korai szakaszában. A Bizottság továbbá mérlegelni fogja, hogy az éghajlatváltozással kapcsolatos 2020-ig megvalósítandó uniós kötelezettségvállalás részeként hogyan lehet a földhasználatra, a földhasználat-megváltoztatásra és az erdőgazdálkodásra vonatkozó elszámolással (*LULUCF: Land Use, Land-Use Change and Forestry*) ösztönzőket létrehozni a széndioxid-kibocsátás csökkentése és a talaj szervesanyag-tartalmának megőrzése érdekében.

6. Az uniós intézkedéseken kívül a bizottság nemzetközi szinten is fel fog lépni annak érdekében, hogy a *FAO* (Food and Agriculture Organization of the United Nations) által finanszírozott globális talajügyi partnerség keretében kormányközi talajügyi testület jöjjön létre.

Európai Bizottság Közös Kutatóközpontja tudományos jelentése a talaj állapotáról Európában

„A talaj állapota Európában” (*The state of soil in Europe*) című tudományos jelentést (*JRC, EEA (2012)*) az Európai Bizottság Közös Kutatóközpontja (*JRC*) tette nyilvánossá az Európai Környezetvédelmi Ügynökséggel (*EEA*) együttműködésével. A jelentés átfogó képet nyújt a jelenleg európai szintű helyzetről a talajok állapota és a talajromlási folyamatok tekintetében. A jelentés arra a következtetésre jutott, hogy további kutatásra és adatgyűjtésre van szükség ismereteink bővítéséhez, valamint ahhoz, hogy felhívja az emberek figyelmét a talaj fontosságára.

Az Európai Bizottság Sajtóközleménye

Az Európai Bizottság 2012. február 13-án sajtóközleményben is jelezte <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/12/128&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>, hogy határozottabb lépéseket vár a talajromlás megállítására. A sajtóközlemény hivatkozik az Európai Bizottság által előterjesztett legfrissebb jelentésekre az európai talajjal kapcsolatos szakpolitika és tudományos szempontok kapcsán. A sajtóközlemény ismertette a talajromlás jelenlegi helyzetét, kiemelve azt, hogy a talajfelszín lezárása – vagyis a talaj vízhatlan anyaggal történő letakarása – miatt 1990 és 2006 között naponta legalább 275 hektárral csökkent a talaj felszínének kiterjedése, ami éves szinten 1 000 négyzetkilométert tesz ki. Továbbá, a víz általi talajerózió Európában a becslések szerint 1,3 millió km² méretű területet érint. A talajromlás csökkenti Európa élelmiszer-termelési kapacitását, valamint gyengíti az aszály és árvíz megelőző képességét, a biológiai sokféleség leépülésének megállítását és az éghajlatváltozás kezelését. Tehát ez azt jelenti, hogy a jelenlegi intézkedések nem elegendők ahhoz, hogy Európában minden talajnak megfelelő szintű védelmet biztosítsunk. A sajtóközlemény rámutat arra, hogy az uniós szintű cselekvés előkészítése keretében a Bizottság a talajromlás veszélyére

figyelmeztető kezdeményezések, valamint az ezzel összefüggő kutatási és monitoring projektek támogatásán fáradozott: ilyen például a LUCAS (http://www.lucas-europa.info/NewsBASE/content_eftas_lucas01/frame_deutsch.php) (Land Use/Cover Area frame statistical Survey), a felszínborításra, a földhasználatra és az agrár környezetvédelmi mutatókra vonatkozó Eurostat-felmérés.

2012. május 10-11 Brüsszelben, Konferencia „Talaj remediáció és a talajfelszín lezárás” (Soil remediation and Soil sealing) címmel.

Az Európai Bizottság Környezeti Igazgatósága (DG Environment) 2012. május 10-11 között konferenciát szervez Brüsszelben, „Talaj remediáció és a talajfelszín lezárás” (Soil remediation and Soil sealing) címmel. A konferencia része a Bizottság folyamatos munkájának a 2006-ban elfogadott talajvédelmi tematikus stratégia (COM(2006) 231) alkalmazására. A rendezvény célja felhívni a figyelmet a talajszennyezettség időbeni felismerésére és az Európában elérhető remediációs módszerekre. Ugyanakkor, a konferencia kiemeli a szennyezett és barnamezős területek hatását a területigény korlátozására és a mezőgazdasági termőtalajfelszín lezárására. A konferencián a Bizottság bemutatja a talajvédelmi stratégia részeként készített, véglegesítés alatt álló útmutatóját, a talajfelszín lezárásra vonatkozóan. A konferencián való részvétel ingyenes, de előzetes regisztrációt igényel. Részletek az alábbi URL-en:

http://ec.europa.eu/environment/soil/conference_may2012.htm

Hivatkozások:

EC DG Environment ENV.D.1 - Protection of Water Resources (2012) A blueprint to safeguard Europe's water resources. Consultation document. (Európai vízkincs megőrzésére irányuló terv) http://ec.europa.eu/environment/water/blueprint/index_en.htm,
<http://ec.europa.eu/environment/consultations/pdf/blueprint.pdf>

COM(2006) 231 A Bizottság közleménye a tanácsnak, az európai parlamentnek, az európai gazdasági és szociális bizottságnak és a régiók bizottságának. A talajvédelemről szóló tematikus stratégia.

<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2006:0231:FIN:HU:PDF>

COM(2006) 232 Javaslat: Az európai parlament és a tanács irányelve a talajvédelem kereteinek meghatározásáról, valamint a 2004/35/EK irányelv módosításáról.

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2006:0232:FIN:HU:PDF>

COM(2011) 244 A Bizottság közleménye az európai parlamentnek, a Tanácsnak, a gazdasági és szociális bizottságnak és a régiók Bizottságának életbiztosításunk, természeti tőkénk: a biológiai sokféleséggel kapcsolatos, 2020-ig teljesítendő uniós stratégia

http://ec.europa.eu/environment/nature/biodiversity/comm2006/pdf/2020/comm_2011_244/1_HU_ACT_part1_v2.pdf

COM(2012) 46: Report on the implementation of the Soil Thematic Strategy and ongoing activities. Beszámoló a talajvédelemről szóló tematikus stratégia végrehajtása és a folyamatban lévő tevékenységekről

http://ec.europa.eu/environment/soil/pdf/COM%282012%2946_HU.pdf

85/337/EGK irányelv A tanács irányelve az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:1985L0337:20090625:HU:PDF>

FAO Food and Agriculture Organization of the United Nations
http://hu.wikipedia.org/wiki/%C3%89lemez%C3%A9s%C3%BCgyi_%C3%A9s_Mez%C5%91gazdas%C3%A1gi_Vil%C3%A1gszervezet

GMES Global Monitoring for Environment and Security (European Programme for the establishment of a European capacity for Earth Observation) <http://www.gmes.info/>

JRC, EEA (2012) The state of soil in Europe. JRC Reference Reports, (EC)
http://ec.europa.eu/dgs/jrc/downloads/jrc_reference_report_2012_02_soil.pdf